

Óév este

► 2Tim 4,1–8

„Ama nemes harcot megharcoltam” – „Kezedben van sorsom”

Az alkalom jellege

Az óév esti textus mellett néhány másik ige és gondolat merül fel bennem. Az egyik a fent idézett zsoltár: „*Kezedben van sorsom.*” Másfelől a 2025. év igéjét – „*Mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg*” (1Thessz 5,21) – óhatatlanul is az „*Ama nemes harcot megharcoltam*” igevers kontextusának értelmezésében keresem. Aztán eszembe jut egy minap olvasott bejegyzés Krasznahorkai László írótól.

„A szomorúságban a dolgok egy fájdalmas szépségben jelennek meg. A szépség valamenyny formája közül a szomorúságból megszülető szépség áll a legközelebb hozzám. Nehéz lenne megmondani, hogy miért. Az örömben megjelenő szépség számomra szorosan összefügg a győzelemmel és a győztessele, én pedig sem a győze-

lemmel, sem a győztessele nem tudok mit kezdeni. A győzelmet tulajdonképpen nem is értem. A győztes nevetésének szépsége nekem nem mond semmit. Számomra minden győzelem szomorú.” (Krasznahorkai László: *Nem kérdez, nem válaszol*)

Az „...ama nemes harcot...” textus ismert igéje mellé hadd tegyem hozzá azt a gondolatot, hogy „kezedben van sorsom”, de a magyar nyelv játékoságának és gazdagságának köszönhetően úgy, hogy *kezedben* van sorsom. Hogyan szól hozzánk, mit üzen így nekünk ez a gondolat?

„Ducunt volentem fata, nolentem trahunt” – mondta Seneca. Azaz: Vezetik a végzetek az akarót, a nem akarót vonszolják. Volt-e kezdetben harc vagy küzdelem? Óév este miről adunk számot? Szükséges-e a győzelem, vagy a jelenlét fontosabb? Az Úr kezébe teszem-e az életem, vagy vonszoltatom magam?

A textusról

A 2Tim 4,1–8 a Pál apostolnak tulajdonított pásztori levelek egyik legmegrendítőbb zárómondata. A „végrendeleti” hangulatú szakasz a szolgálat befejezésének és a hit megőrzésének összegzése. A levél címzettje Timóteus, Pál tanítványa és munkatársa, akit az apostol utolsó útmutatásaival bátorít.

A 4. fejezet az apostoli hagyomány és a tanítás megőrzésének parancsával indul: „*Kérve kérlek Isten és Krisztus Jézus színe előtt...*” A kifejezés liturgikus esküformulát idéz: Pál tanúságtevő komolysággal bízva rá Timóteusra az igehirdetés szolgálatát.

A „prédikáld az igét” (κήρυξον τὸν λόγον) felszólítás a kérügmára utal, vagyis az evangélium hirdetésének apostoli feladatára. A „légy rajta mindenkor” (ἐπίστηθι εὐκαιρως ἀκαιρως) paradox kifejezés: az igehirdetőnek akkor is hűségesnek kell lennie, amikor az evangélium „nem időszerű”.

A 3–4. versek a jövő veszélyeit festik: a „viszkető fülű” hallgatók és a saját kívánságaik szerint választott tanítók képe a hit relativizálódását írja le. A pásztor feladata a józanság (νῆφε), a szenvedés elviselése és a szolgálat teljesítése marad.

A 6–8. versek Pál személyes vallomása. A „ki-ontás” (σπένδομαι) kultikus kifejezés: az életét italáldozatként ajánlja fel Istennek. A három kijelentés – „a jó harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam” – az életút teljességét összegzi. A zárómondat az eszkatologikus reménységre tekint: a „megigazulás koronája” (ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος) a győztes futó diadémja, amelyet maga az Úr, az igaz bíró ad.

Az igehirdetés felé

Az év utolsó napja természetes módon a számvetés ideje. 2Tim 4,1–8 éppen erre hív: szolgálati, személyes és gyülekezeti mérlegelésre.

Pál nem öngazoló visszatekintésnek szánta szavait, hanem hitvallásnak: Isten hűséges minden olyan harcban, ahol veszíteni is lehet, mert a harc önmagában kudarcs.

„Az életben nem kell mindig jól járni” – írta Mérei Ferenc pszichológus, aki megjárta a munkaszolgálatot, majd ’56 után évekig börtönben ült. „Aki azt a belső kényszert el tudja engedni, hogy neki minden helyzetből győztesen és nyerteszen kell kikerülnie, annak nagy lesz a belső szabadsága. Ez a hiteles élet titka!” – Elég-e közepesnek lenni? Ma, amikor minden olyan viszonylagos. Amikor egymásnak esünk mi, emberek politikai, teológiai, erkölcsi és sok más színtéren is. Meddig kell küzdeni és harcolni, és mi ellen kell küzdeni és harcolni?

A számadás komolysága

„Kérve kérlek Isten és Krisztus Jézus színe előtt...” – az emberi élet és szolgálat nem önmagában áll, hanem Isten ítélő jelenlétében. Az év utolsó estéjén a gyülekezet is e tekintetben vizsgálja önmagát: mit jelentett számunkra az ő jelenléte? Kezdedben vagy kezdetben volt és van „csak” a sorsunk? Tudunk-e úgy élni és jelen lenni, hogy átjár annak az ereje, hogy minden másodpercünket élhetjük úgy, hogy gondozzuk az Istenünk kertjét, az ő akaratát és terveit valósítjuk meg a világban?

Hűség az „alkalmas és alkalmatlan” időben

A mai igehirdető – akárcsak Timóteus – a kulturális közömbösség és a spirituális zaj közepette kénytelen megszólalni. Az ige hirdetése ma sem időszerű, de éppen ezért prófétai és emberi küldetés. Nem időszerű vagy nem alkalmas? Érdekes mindig mélyebbre menni, mélyebb vizekre evezni, ahelyett, hogy a mai kort, a mai embert bíráljunk. Azt gondolom, hogy minden eltévelyedés, minden elrontott élet mélyén valamilyen céltévesztés húzódik meg (a bűnre használt görög szó, a *hamartia* szó szerint a cél elvétését jelenti). Az ember szeretne jobbat tenni vagy

jobbá lenni, csak nem tudja, hogyan kell. Mert eltévedt. Ezért alkalmatlan az idő, és ezért egyszerűen alkalmas is.

Az újév küszöbén a hívó ember feladata nem a trendekhez, hanem a Krisztushoz való igazodás.

Az életáldozat perspektívája

Pál nem panaszkodik, hanem hálaadással tekint vissza. A „futás” és a „harc” képei a kitartás és a hűség szimbólumai. Az évvárás nem a vereségek gyűjtése, hanem annak felismerése, hogy a hitet megőrizni a legnagyobb győzelem. A bejegyzés margójára hadd helyezzem oda, hogy míg a szeretet lehet emberközeli (köztem és közted), a remény is valamilyen emberi kontextust kér, addig a hit az Istenbe vetett bizalom, tehát mindig transzcendens jellegű.

Az eszkatologikus reménység

A „megigazulás koronája” nem e világi elismerés, hanem az Úr dicsőséges elhívásának beteljesedése. Az új évre készülve ez a reménység adja a hitvalló erőt: a végső szó mindig Istené, aki úgy győz, hogy engedi, hogy legyőzzék!

Teológiai összesség

A szakasz kulcsa a hűség: az evangéliumhoz, a szolgálathoz, a Megváltóhoz. Pál példája nem heroikus önfelmagasztalás, hanem az isteni kegyelem diadala egy megtartott élet fölött.

A 2Tim 4,1–8 az evangélikus igehirdetés számára különösen is lényeges, hiszen a *sola gratia* és *sola fide* valóságát jeleníti meg a pásztori életútban: az ember fut, harcol, hirdet – de a koronát Isten adja.

Igehirdetési vázlatjavaslat (újév előestéjére)

„A jó harcot megharcoltam” – Számadás és reménység az év végén.

1. *Isten színe előtt élni*: Az élet és a szolgálat felöltsége az ítélő Úr jelenlétében (1. vers).

2. *Hűség az ige szolgálatában*: Prédikáld az igét „alkalmas és alkalmatlan időben” – a hiteles igehirdetés nem a kor ízléséhez, hanem Isten hűségéhez igazodik (2–5. vers).

3. *A hálaadó számadás*: A jó harcot megharcolni azt jelenti: nem győzni, hanem megmaradni a hitben (6–8. vers).

Központi üzenet: Az év végén nem a sikerek vagy kudarcok számítanak, hanem hogy a hitet megőriztük. A kegyelem az, amely befejezi bennünk, amit Isten elkezdett.

További javaslatok az istentisztelethez

Ének

EÉ 397, 174

Evangéliumi lekción

Lk 12,35–40: „Legyen derekatok felővezve, és lámpások meggyújtva.”

Kitekintés

Hívószavak a textus kapcsán: figyelem, vigyázat, szabadság, valaminek a vége, valaminek a kezdete, készenlét. De a legerősebb az együttérzés szava. A szeretetteljes figyelmeztetés ott, ahol igazi találkozás van. *Találkozás – tusa – viadal*. Ahol az igyőz, aki nem harcol. Ahol lefullanak a maszkok, és csak mi vagyunk egyűtt, akár egy gyűlekezetben. Ahol nem az számít, hogy milyen az ember teljesítménye, hanem az, hogy emberi-e. Lélektől lélekig érdemes és lehet találkoznunk!

Imádság

Uram! Add, hogy az legyek, az lehessek, aki vagyok. Közepes kis tanítvány. Embri, eltévedt, megrekedt ember. A te világosságodban. A te kezdebe teszem le most is a sorsomat. Ámen.

Illusztráció

VERS

Dsida Jenő: *Valami eltörött*

Az őszi alkony mély, parázna
vággyal simúl a hegy fölé,
beteg szélben liheg
a hamvadó nap parazsára.
Sok vén, esőlocsolta háznak
falán rikolt a nyomor-plakát.
Autóbuszokon vézna emberek
döcögve fáznak.

Szemek futnak a hideg holdig.
Egy kisfiú a szívét fogja,
a toronyra néz, a levegőbe:
úgy fél, hogy összeomlik.
Senki se tudja, mit veszített,
de a sétatéren, a híd alatt,
az ágyban, a csókban, a zsebében
valamit mindenki kutat.
Valahol valami eltörött,
valahol valami nincsen rendjén.
...Künn a határban Kain zokog
a holt Ábel fölött.

■ KADLECSIK ZOLTÁN